

ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΠΟΝΟΣ Δ'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 10 του Δεκέβριου 1906

ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 228

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΨΥΧΑΡΗΣ. Μικροί πρόλογοι.

ΕΝΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ. "Αρθρο Κοσιή Παλαμά, Παύλου Νιοβάνια, Ζ. Παπαντωνίου. — Ποιήματα Γιάννη Περασιώτη. 'Ηλια Βουτιερίδη. ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΕΦ. 'Ανεξίως (τέλος). ΗΛΙΑΣ ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ. 'Ο Ίσκιος του πεθαμένου (συνέχεια).

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Κώστας Γυζις.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Ποίματα. ('Η κατάδικη της «'Εσπίας» — Τὰ σπίνια του Μισοριώτη. — Τὸ σ ὕ γ κ α ι ρ α. — 'Η λογική του κ. Πόππ. — 'Εθνική συνείδηση κ' εθνική χριστοφογία).

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΦΟΝΟΚΙΛΙΣΤΑΡΟ ΒΑΘΜΑ ΔΙΑΤΙΚΟ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΕΝΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Ο ΖΟΥΦΡΕΣ

Δυὸ τρεῖς φορές ἔτυχε νάπαντηθῶμε. Περασότερες ὄχι. Ἐφτάσε ἡ μιὰ καὶ ἡ πρώτη φορά γιὰ νὰ μοῦ τυπωθῆ δυσκολοξέχαστη ἡ γνωριμιὰ του. Καμιά φορά ἕνα συναπαντήμα μονάκριβο μὰς δένει μὲ κάποιον σφιχτότερα καὶ ἀπὸ ζωὴ ἐλόκληρη ποῦ τὴν περὶ κὲς νυχτόημερα μὲ λογῆς ἀνθρώπους.

Ἄνοιξε ἡ πόρτα καὶ μπῆκε. Ἐκνήθς καὶ ζωηρός· γυροῦς καὶ θερρετός· καλοκαμωμένος καὶ καλοσκιωτός. Δὲ θυμῶναι καὶ ἀνίσως φρόντισε νὰ μοῦ πῆ τὸ νομὰ του. Καθῆσε. Χωρὶς λόγια καὶ ἀργητες μοῦ ἔδωκε ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ καταλάβω ποῖός ὁ σκοπὸς τῆς βίβλιας. Μετῆραξαι τὸ Δάντη. Ἐλπίζει νὰ τὸν καταφέρῃ ἐλόκληρο. Ὡς τώρα ἔχει ἔτοιμα πολλὰ τρηγούδια ἀπὸ τὴν Κόλαση. Ἐρεῖ πόσο δύσκολο τὸ ἔργο· μὰ γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἐπιχειρεῖ. Καταγίνεται καιρὸ μὲ κείνο. Ἐχει καὶ πολλὰ βοηθήματα. Φροντίζει νὰ συγκοινωνῇ, ὅσο τοῦ εἶναι βολετό, μὲ τῆς μελέτης καὶ μὲ τῆς κριτικῆς τὰ ἔργα ποῦ σχετίζονται μὲ τὸ Δάντη. Γνωρίζει καὶ τιμᾶ τὴν ἐργασία τοῦ Καλοσγούρου· μὰ φρονεῖ πὼς λείπει κάτι τι ἀπὸ τὴν ἀξιοσπούδαχτη αὐτὴ ἐργασία· κάτι σὰ ζέστη, σὰ ζωὴ· καὶ αὐτὸ ποῦ λείπει φιλοδοξεῖ νὰ τὸ βάλῃ.

Ἦρθε λοιπὸν γιὰ νὰ μὲ παρακλήσῃ νὰκούσω μερικὰ κομμάτια ἀπὸ τὴ μεταφράση του.

Φυσικὰ, τοῦ ἀποκρίθηκα πὼς δὲν ἤμουνα κατάλληλος γιὰ νὰ κρίνω καὶ γιὰ νὰ ζυγιάσω μὲ τὴ ζυγαριὰ ποῦ πρέπει τὴν ἐργασία του. Ἐννοεῖται πὼς τοῦ φύσηξα θάρρος καὶ πὼς τὸν ἔκαμα νὰ στοχασθῆ πὼς ὅσο καὶ ἂν ἔχουμε κ' ἐμεῖς ἐδῶ μετρημένα, μὰ σοβαρὰ καὶ ὠραῖα ὁπωσδήποτε, κάποια δείγματα μεταφραστικὰ στὸ Δάντη ἀπάνου, δουλεμέν' ἀπὸ τεχνίτες σὰν τὸ Βεργωτῆ, σὰν τὸν Κονεμένο, καὶ συστηματικὰ

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

Ἀνεδακνῶναι ἡ θλιβερὴ καρδιά μας καὶ τὰ λόγια μὴδ' ἔχ' τὴ χεῖλη βγαίνουσι νὰ σ' ἀποχαιρετίσουν, λεβέντη, ποῦ μὰς ἔφυγες, προτοῦ νὰ σὲ χαροῦμε. Σὰν διαβατάριμο ποῦλι τὸ γλυκοκλίμα σου μὰς ἔδοτε δειλὸ - δειλὸ καὶ κροσθὴ τὴν ψυχὴν καὶ γιὰ ταξίδι πῆλας, ποῦ γυρομὸ δὲν ἔχει. Γέρω μὰς ἀντιδάνησε τῆς νύκτας σου τὸ γέλιο γιὰ νὰ χαρίζῃ τὸ ρυθμὸ τοῦ πόνου μὰς τὸ κλάμα. Τὰ ρόδα ποῦ μὰς ἔταξες, μὴν ν' ἀνθίζουσι τάδεες μὰς ἔπαιτες σὰν λίκρανο μὲ θρηνοὺς μαζεμένο. Θεῖνος καὶ τὸρ' ἀκράτητος γιὰ μὰς ἡ θύμησή σου, λεβέντη, ποῦ μὰς ἔφυγες σὰν ξεγλάστρα ἐλπίδα.

ΗΛΙΑΣ ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

κώτερα, σὰν τὸν Καλοσγούρο, ἀκόμα καὶ σὰν τὸ Βαλαωρίτη, (ἂν καὶ δὲν εἶταν αὐτὴ ἡ δουλειὰ του), πάντα μένει τόπος καὶ τρόπος γιὰ νὰ δουλέψῃ κανεὶς, καὶ τὸ δουλεμὰ του, ὅσο καὶ ἂν παραλλάξῃ, νὰ σταθῆ ἀξιο πάντα προσοχῆς. Καὶ ἀκόμα τοῦ εἶπα πὼς δὲν πρέπει νὰ τόνε δειλιάζῃ ἡ ἐντέλεια τοῦ στίχου τοῦ Καλοσγούρου, γιὰτὶ καὶ ἡ ὁμορφιὰ δὲν εἶναι μιὰ, καὶ ζετυλίγεται καὶ αὐτὴ λογῆς λογῆς. Καὶ τοῦ ἔφερα παραδειγμα τὸν Ὅμηρο τὸ μεταφερόμενο στὴ γαλλικὴ γλῶσσα ἀπὸ τὸ μεγάλο ποιητὴ Leconte de Lisle· πρᾶγμα ποῦ δὲν ἐμπόδισε τώρα τελευταῖα ἕνα ἀκουσμένο σοφὸ τῆς Γαλλίας, τὸ Bréal, νὰ κηρύξῃ κάπου ἐπισημότατα πὼς προτιμᾶ ἀπὸ τὴ φροντισμένη λαξευτὴ μεταφράση τοῦ μεγάλου ποιητῆ τὴν παλιὰ καὶ καταφρονεμένη μεταφραστικὴ ἐργασία τῆς κυρίας Dacier, γιὰτὶ αὐτὴ τὴ βρίσκει

συμφωνότερη πρὸς τὸ χαραχτῆρα τῆς ὁμηρικῆς ποίησας. Ποῖός μπερούσε νὰ στοχασθῆ πὼς ὕστερ' ἀπὸ τὸν Πολυλᾶ θὰ πρόβαλλε γιὰ τὸν Ὅμηρο, τέτοιος, ὁ Παλλῆς; Καὶ σόπατα, δηλώνοντας του πὼς μὲ πολλὴ εὐχαρίστηση θῆκουγα τὰ κομμάτια ποῦ θέλει νὰ μοῦ διαβάσῃ.

Καὶ περίμενα νὰ μὲ ρωτήσῃ, πότε θὰ μὲ βρῆ στο σπίτι μου, γιὰ νᾶρθῃ. Ὅμως ἐκεῖνος διόλου δὲ μὲ ρώτησε τέτοιο ρώτημα. Ἀπλοῦστατα, μοῦ ἔδωκε ἀπὸ τὸν κόρρο του πολυεπίδο χειρόγραφο καὶ ἄρχισε νὰ μοῦ διαβάξῃ καὶ νὰ μοῦ καλοδιαβάξῃ τοὺς δαντοφύσους δίχως ῥίμες δεκαπεντασυλλαβούς του.

Ἐκρίστηκα, στενοχωρήθηκα. Ὁ τόπος δὲν εἶταν κατάλληλος, μὰ διόλου κατάλληλος γιὰ διαβάσματα, καὶ μάλιστα γιὰ τέτοιας λογῆς ἀνάγνωσμα. Μὰ τὸ νὰ κάμω ὁ ποιητὴς γλῆγορα προχωροῦσε καὶ ἀνυποψίαστα. Μοῦ εἶταν ἀδύνατο νὰ τοῦ κόψω τὴ φέρα. Ἀναγκάστηκα, θέλοντας καὶ μὴ, νὰ τὸν ἀκούσω. Τέτοιον θὰ τυχαίνουσι καὶ κάνουν κάποιους κριτικούς ἀνήμερα θηρία ἐναντίον κάποιων ἔργων. Ἐδῶ ἡ τύχη βόηθησε. Δὲν ἦρθε κανεὶς νὰ μὰς ταράξῃ. Ἀρχισα νὰ τραβιέμαι καὶ ἀπὸ τὸν ἦχο τῆς φωνῆς του. Νίκησε ἡ περιέργεια. Ὁ ρήτορας πῆρε τὸν ἀέρα τοῦ ἀκροατῆ.

Ἀπὸ τότε δὲν τὸν ξαναεῖδα, παρὰ δύο τρεῖς φορές, στὸ πόδι. Ὅμως εἶδα κομμάτια ἀπὸ τὴν Κόλαση, βαλμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Μιὰ καλὴ μετάφραση τοῦ Δάντη ἰσοδυναμεῖ μὲ κἀτόρθωμα πρώτης. Μὰ γι' αὐτὸ εἶναι τόσο δύσκολο νὰ βρεθῆ καλὴ μιὰ τέτοια μετάφραση. Καὶ ὑποφρονεῖται, καὶ ἔταν ἀξίω μὴν νὰ τὴν προσέξουμε, καὶ τότε θὰ εἶναι δουλειὰ. Σὰ γεννηθῶνε καὶ σ' ἐμὰς ἐδῶ δαντολόγοι γιὰ νὰ φάγουμε φωτισμένα καὶ νὰ τὰ ξεδιπλῶνε τέτοια ζητήματα καὶ ἔργα, τότε βέβαια θὰ τοποθετήσουν, τελειωτικὰ νὰ ποῦμε, κ' ἐκεῖ ποῦ τίς ἀξίζει, τίς δοκιμῆς αὐτές. Ὅμως φοβοῦμαι πὼς θάρρησῃ ὁ δαντολόγος αὐτός νὰ φανῆ, στὸν πολὺ τὸν κόσμο, τοῦλάχιστο. Γιατὶ ἂν εἶτανε ὁ δαντολόγος αὐτός, καὶ ὁ ἴσκιος του μονάχα, δὲ θᾶφινε, τὸν περασμένο χρόνο, ἕνα ἰταλὸ καθηγητῆ, νομίζω, τὸν κύριο Πρίτζολη, νὰ παρουσιασθῆ ἐδῶ πέρα, ὀδηγημένος καὶ συστημένος ἀπὸ Σύλλογον ἐλόκληρο ἀξιότιμο, νὰ μιλήσῃ μπροστὰ σὲ κόσμον γιὰ τὸ Δάντη καὶ γιὰ τὴ γλῶσσα τοῦ Δάντη, νὰ μὰς δώσῃ στὴν ὁμιλίαν του μαθήματα περὶ τοῦ πὼς πρέπει καὶ σὲ ποῖα γλῶσσα πρέπει νὰ τόνε μεταφράζουμε τὸ Δάντη, νὰ τυπωθῆ ἡ ὁμιλία του στὰ σοβαρώτερα φύλλα τῆς Ἀθήνας ἰταλιτικώτατα, — δὲ θᾶφινε, σὰς βεβαιῶνω, ὁ δαντολόγος αὐτός, καὶ ὁ ἴσκιος του μονάχα, τὸν κύριον αὐτὸ Πρίτζολη, τὸν ἰταλὸ καθηγητῆ, νομίζω, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, χωρὶς, τὸ λιγώτερο, νὰ τὸν ζυλοκοπήσῃ.

Ὁ φωτισμένος νοῦς, ὅσους διαταγμούς καὶ ἂν αἰσθανθῆ, θὰ συμφωνήσῃ στὸ τέλος πὼς τὰ μεταφρα-

στικά από την Κόλαση δείγματα που είδαμε στα «Ηλύσια» και στα «Νουμά», δε μπορεί να μας αφήσουν αδιάφορους. Έμένα μ' εύχαριστούν και κάνουν να πνέει ως την καρδιά μου μιάν ανάλαφρη πνοή δημοτικού τραγουδιού.

Η πνοή αυτή, θά παρατηρούσε κανείς, δεν είναι η πνοή που χύνεται από τη σπηλιά του μεγάλου Φλωρεντίνου. Ο σφιχτοδεμένος, γιομισμένος από νόημα, λακωνικός και σχεδόν σιωπηλός, με όλη του την ακριβολογία, δαντικός έντεκασύλλαβος πώς μπορεί να ταιριάσει στο καλούπι του απαλόδετου και περισσόλογου δεκαπεντασύλλαβου, χωρίς ναλλάξει το χαρακτήρα του; Κ' εδώ δείχνεται η αφρόντιστη τόλμη, μα και η πραχτική γνώμη του μεταφραστή. Ξέρει τί κάνει. Έχει όλη τη συνείδηση της αλλαγής που φέρνει το χέρι του γιγίζοντας τα άγια των αγίων, όμως έτσι το θέλει θέλει να χάσει το δύσκολο ποιητή στο κεφάλι του Ρωμιού. Θέλει να τον κάμη λαϊκό το Δάντη. Γυρεύει, κατά την ίδια του φράση, ανά αναπλήρωση εν τη σαφήνεια της αποδόσεως την σχολαστικήν εργασίαν του σχολιαστού. Θέλει η έντύπωση από το διαβασμα του Δάντη να μην είναι προξενημένη από σοφή μελέτη, αλλά να είναι απλή ποιητική, καθώς τη λέει, γεννημένη άμέσως κ' ίσα χτυπώντας την καρδιά! Είναι και τούτο μιά εργασία συστηματική και μελετημένη και λογική. Μέσα στο κρασί του Δάντη έριξε λίγο νερό. Μα το κρασί του Δάντη είναι τόσο πηχτό και τόσο άψυ, που το νερόμα αυτό μπορεί να το κάμη πιο γλυκόπιτο για μερικά στόματα το κρασί, χωρίς να χύσει την ούσια του.

Και ήταν αυτή η πιο σπουδασμένη εργασία του. Όμως εκείνος, νέος πρωτομπασμένος στα γράμματα, δεν τα είχε τα γράμματα αποκλειστική του δουλειά, φυσικώτατα. Το καθευυτό επάγγελμά του τον κρατούσε σε άλλο κόσμο το στοιχείο του στη ζωή. Δεν μας έδωκε άλλα μαρτυριάτικα της φαντασίας του παρά κάποια σατυρικά επιγράμματα και σίτσα γελοιογραφικά, κάποια στιχουργήματα λιγοστά, αυτοσχεδιάσματα της στιγμής, κάπως αφρόντιστα γραμμένα και πεισματάρικα. Μέσα σ' αυτά φαίνεται το χαρακτηριστικό του γνώρισμα, καθώς του τό ηρε σωστά ο κύριος Παπαντωνίου, «η φαιδρά και στερεά σκέψις». Βέβαια έπαιρνε τα πράγματα από τη φαιδρή τους όψη και τα γραμμένα του ανάμεσα στους γαλάζιους άχρους και στα χειλιδονήσια φτερουγίσματα πολλών από τους νέους

μας τραγουδιστές, γνωρίζονται από κάτι πεζολογικό, κάτι θυμωμένο, κάτι θετικό, κάτι επί τέλους ξεχωριστό. Ίσως θάβρισκε τρόπο να χτίσει, λίγο λίγο, με ρυθμό δικό του το σπίτι του μέσα στην Πολιτεία μας.

Ο ποιητής Πορφύρας που καλά τον γνώρισε και του παραστάθηκε στις τελευταίες του στιγμές μου έλεγε πόσο μεστός είτανε από την ιδέα της ζωής και πόσο ανυπόμονα κοίταζε να τη ζήσει. Κ' έστεκε πάντα γυρισμένος προς το λαό. Γι' αυτό ξέσπασε σε μιά δίκη τώρα τελευταία, που έκαμε κάποιο θόρυβο, παρουσιάστηκε απλοϊκός, μα γενναίος υπερασπιστής της άργατίας. Τα καθαρία δημοκρατικά του φρονήματα τότε φέρναν να νομίζη πως ο Δάντης θά είταν ένα χαροποίο απόχημα για τονόργατη. Και στέκονταν έτοιμος να την παρουσιάση την Κόλαση, καθώς την ξανάττυσε, μέσα στους κύκλους τω δουλευτάδων του Πειραιά. Γιατί όχι;

Ο διευθυντής του «Νουμά» βεβαιώνει, από την άλλη τη μεριά, πως χάνουμε, με το χαμό Έκείνου, αγωνιστή, από τους είλικρινέστερους, της γλωσσικής Ίδέας, της μεγάλης Ίδέας μας. Και για μένα τέτοιος αγωνιστής στέκεται πιο άπάνου κι από το μεταφραστή — και τον πιο εύτυχομένο — της Θείας Κωμωδίας κι από τον ποιητή. Πολλούς γνωρίζω και τους αγαπώ, που επλέκουν τεχνικά του τραγουδιού το στίχο και που μεταχειρίζονται τον πεζό λόγο χαριτωμένα και δυνατά. Μα φαίνεται πως είναι σε βαθύτερη η γνώση και σαν πολυτιμότερο το χάρισμα των ανθρώπων εκείνων που νοιώθουν την αλήθεια της γλωσσικής ιδέας και την ομορφιά, και που την υπηρετούν στα γιομάττα, όχι μισά, θετικά, όχι άρνητικά, με τη γενναϊότητα μαζί και με την περθερχία του στρατιώτη. Γι' αυτό θά είναι και σπανιότεροι αυτοί. Κι' αν είτανε κι' αυτοί, ένας από κείνους, δυστύχημα στην Ίδέα το τέλος του.

— Ω νέε, που μας άφησες, σε πολλούς ίσως θά φανη ο λόγος μου σήμερα για σενα κάπως κρυφός, μπορεί και άπρεπος. Και πως! θά ψιθυρίσουν: Ένα παλληκάρι, και τέτοιο παλληκάρι κλει τα ματια του, κ' ένας ποιητής δεν ηύρε δυο λόγια της καρδιάς να κλάψη το χαμό του, κ' έτσι με μάτια άσυγκίνητα από τα δάκρυα, έσκυψε από πάνω του, δασκαλικά ψιλολογώντας τόνα και τ άλλο;

Ω νέε που για πάντα ξενιτεύτηκες! Και αν μπορούσες τώρα κάποια συνείδηση νύχης του πρώτου σου Είναι, έσύ πρώτος θά μου το συμπαθήσης βέβαια

γιατί ξερά και σαν άδάκρυτος μίληπα για σενα. Τον τρόπο μου θά τότε βρής πολύ ταιριαστότερο μ' είναι, που ζωντανός έταν είσους, θάβλεπε πως ο ήσυχος κι ο κρατημένος λόγος κρύβει συχνά πυκνά το αίσθημα εκεί που δεν τόχουν πάντα τα μυρολόγια και τα ξεφωνήματα. Ο μίγας θάνατος θέλει σεμνά τα πάντα γύρω του. Ένα μνήμα μ' ένα όνομα στην πλάκα του τίποτε άλλο: ένα μνήμα χωρίς όνομα, μ' ένα λουλούδι: ένα μνήμα χωρίς λουλούδι, μ' ένα καντύλι: όλα τα άλλα, περιττά και πρόστυχα. Θά καταλαβής πως σιχάινομαι τις γλυκανάλατες αισθηματολογίες, και πως ο θρήνος που πρέπει στον άνθρωπο είναι να δύνεσαι να του λές πως κοίταζε στη ζωή του παραπάνου από το άτομικό του έγω, και πως ώρέγοταν να κερδίση την αληθινή και τη μοναδική άθανασία, άφίνοντας από πίσω του κάποιο έργο, τρανό ή μικρό, με την έλπίδα πως θά μπορούσε το έργο του αυτό ποτέ να μη σβύση.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

«J'ai besoin de vivre...»
(Ο ίδιος στο παραλήρημά του)

«Animae dimidium meae»
(Horat. lib I, od. 3.)

Σαν τραγική παραδοξολογία ανεβαίνουν στα χείλια μου τα λόγια, τα λόγια τα λυπητερά και τα πικρά που έρχονται να πλεχτούνε πικρά γύρω από το αγαπημένο αυτό όνομα. Έτσι σαστισμένος απ' τη φωτιά του κεραυνού που έσπασε φέε ακόμα μπροστά στα πόδια μου, με παραλυμένη την ψυχή και τη σκέψη, είδα, σκυμένος άπάνω στον κοίλαμενον άδερφό μου, να τον άγκαλιάζουν τα πένθημα σύβολα, ξένα, παράξενα και ειρωνικά και άταίριαστα, όπως άγκαλιάζει με τρομάρα σε κακό όνειρο το ψέμα την αλήθεια. Κ' έτσι ακόμα θαρρώ πως όνειρεύομαι κι' ακόμα αγωνίζομαι για να ζυπνήσω. Γιατί η ζωή σπάνια σμίγει τόσο άταίριαστα με το θάνατο και σπάνια το άγκαλιασμα τους οανερώνεται τόσο τραγικά παράξενο. Και η πιο άπλετη ζωή και τα δροσερότερα νιάτα κ' η πιο μεστωμένη άντρεία κ' η πιο χαρούμενη λεβεντιά δεν είναι τόσο ξένα με του χαμού το μυστήριο και το περήφανο δέντρο, που γκρεμίζεται απ' του κεραυνού τη μάνητα, διαλαλεί ένα νόμον άγριο, μα συνειθισμένο. Γεμάτη είναι η φύση και η ζωή απ' τις πιο παράξενες άν-

IVAN TOURGUÉNEFF

ΑΝΤΖΑΡ *

Στο σπίτι του κύριου Άκελίνη, ένας από τους άνιψιούς του καθόταν σε μιά μικρή κάμαρα.

Σε κάθε χορό, οι νέοι βρίσκανε ευκαιρία να πηγαινούνε εκεί μέσα και να καπνίζουνε την πίπα τους στα διαλείματα του χορού. Μέσα στην κάμαρα την ίδια μαζευόντανε ύστερα από το σουπέ για ναδειάσουνε κάποιες μπουτίλιες. Κκι κείνο το βράδυ μαζευτήκανε πολλοί. Ο Στελτσίνσκη και ο Βερετιέφ είτανε στην συντροφιά. Η ψυχή της τσίπης στεκότανε εκεί πίσω από τους άλλους. Ο Μποντριακόφ έταξε στον Άστακόφ να μην είπη τίποτα από την κουβέντα τους και αληθινά θά κράταε το λόγο του, αν δεν τονε ρώταε ο Βερετιέφ τί είπε με τον κουτοπερήφανο κείνο (δεν όνόμαζε άλλωστι-

κα το gentleman της Πετρούπολης). Ο Μποντριακόφ του τα είπε όλα. Ο Βερετιέφ άρχισε να γελάη ύστερα γείνηκε σκερτικός.

- Δεν ξέρεις με ποιόν έχει την άμάχη; ρώτησε.
- Όχι, είπε ο άλλος: δεν μου το είπε.
- Ξέρεις τουλάχιστο με ποιόνε μίλησε;
- Με το Γέγκος Καπίτονις...

Ο Βερετιέφ στριφογύρισε στον τόπο του. Έρτιάσανε ζόνκα (1), κι' άρχίσανε να πίνουνε. Ο Βερετιέφ όνομάστηκε Πρόεδρος. Χαρούμενος, έξυπνόλογος, σκορπώντας τη χαρά, κράταε τον τόνο της συντροφιάς. Έβγαλε την ραντεκότα του, πήρε την κιθάρα κι' άρχισε να τραγουδάη. Τα κεφάλια ανάψανε στον ήχο της γιομάτης φωνής του που την ψύχωναν περισσότερο τα ξεχειλα ποτήρια. Έκάμανε πρόποσες. Και τί πρόποσες! Δεν είναι ψέμα, ό,τι μιά ρούσικη παροιμία λέει «στο μεθυσμένο κ' η ίδια η θάλασσα δεν ανεβαίνει παρά ως με τα γόνατα». Ο Στελτσίνσκη κοκκίνησε σαν την παπαρούνα, πήδησε στο τραπέζι, και σηκώνοντας το ποτήρι του πάνου από το κεφάλι του, φώναζε:

— Στην υγεία... δε θά είπώ σε τίνοους την υγεία.

1) Ζεστό ρούμι, ανακατωμένο με ζάχαρη όπου βάνουσε και σαμπάνια.

Ύστερα αδιάζοντας το ποτήρι του, τσίπασε στο πάτωμα.

— Έτσι κι' ο άχτρός, είπε, να σπάση σε τέτοια κοματάκια, σαν το γυαλί!

Ο Βερετιέφ που τέ δούτονε το δώρο της παράτρησης δε χανάτανε — σαν αληθινός ρούσος. — ότε μέσα στους άτρους του κρασιού, και που, ύστερα από λίγο δεν άφησε από τα μάτια του το Στελτσίνσκη, σήκωσε το κεφάλι.

Στελτσίνσκη, είπε, κατέβα πρώτα από το τραπέζι, δεν ταιριάζει γιατί και τα παπούτσια σου είναι λερωμένα. Κ' έπειτα, έλα δω, να σου είπώ κάτι. Άκουσε, άδερφέ, ξέρω πως θά χτυπηθής αύριο με κείνο τον gentleman από τη χώρα.

— Πώς! ποιός σου το είπε;

— Το μάντεψα, και ξέρω πολύ καλά για ποιόνε θά χτυπηθής.

— Λόγου χάρη... Είναι περίεργο ναν το μαθη κανείς.

— Α! Ταλλεύραντε, κοιτάχτε τον Ταλλεύραντο! Για την άδερσή μου. Έμπρός, μη καμώνεσαι και χαμογελάς ξαφνιασμένος παίρνεις έτσι όψη χτηνώδικη. Ξέρω πως είναι καιρός που της κάνεις τα γλυκά μάτις...

(*) Κοίταξε φύλλα 220, 221, 222, 223, και 224.